

ПРОЗОРЯ А. М.

студентка 1 курсу спеціальності правознавство ЖНАЕУ, м. Житомир,
Україна

МЕТА, ФУНКЦІЇ ТА ПІДСТАВИ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У СФЕРІ ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ

Термін «відповідальність» вживається доволі часто в різних значеннях, найбільш часто як борг, обов'язок чи покарання. Необхідно зазначити, що юридична відповідальність, перш за все діє з метою охорони суспільного ладу та нерозривно пов'язана з державою. У юридичній теорії сформувалося досить розширене поняття юридичної відповідальності, що адекватно відображає відповідні прояви сутності діючого права. Розширення поняття юридичної відповідальності можна допустити за умови перегляду багатьох юридичних понять, пов'язаних із питаннями реалізації права [1].

Юридична відповідальність – це застосування в особливому процесуальному порядку до особи, що вчинила правопорушення, засобів державного примусу, що передбаченні санкцією правової норми та закріплені у законодавстві. Метою відповідальності є охорона правопорядку, що здійснюється шляхом примусового поновлення порушених прав, покарання правопорушника.

Правопорядок – це одна зі складових суспільного правопорядку, яка полягає в правовій регламентації та вимозі додержання чинних правових норм громадянського порядку. Функції юридичної відповідальності – це основні напрями впливу на суспільство, завдяки яким досягається мета відповідальності та які визначають її призначення як засобу забезпечення суспільного порядку. Виділяють основні функції: правопоновлюючу; виховну; репресивно-каральну; регулятивну.

Підставою юридичної відповідальності є правопорушення. Тому при вирішенні питання про юридичну відповідальність головного значення набуває наявність в діях особи повного складу правопорушення, який утворюється із єдності сторін, об'єкта протиправного діяння і суб'єкта цього діяння.

Буде доцільно розглянути та охарактеризувати ці складові окремо. Так об'єктом протиправного діяння є охоронювані державою суспільні відносини і відповідно правопорядок демократичного суспільства. Держава здійснює своє право щодо застосування заходів юридичної відповідальності в декілька етапів: а) заборона суспільно небезпечних вчинків і передбачення відповідних заходів у санкціях правових норм; б) індивідуалізація санкцій щодо конкретних правопорушників; в) забезпечення відшкодування правопорушниками відповідних втрат.

Наприклад згідно з кримінальним правом, об'єкт злочину – це суспільні відносини, які охороняються кримінальним законом яким в результаті небезпечного посягання завдається чи може бути завдана шкода.

Для вдосконалення встановленого правовими нормами порядку та умов застосування кримінальної, адміністративної, цивільно-правової та дисциплінарної відповідальності за порушення природоресурсного законодавства потрібно внести наступні зміни до нормативно-правових актів:

1. Необхідно внести зміни до законодавства, що передбачає покарання за лісові правопорушення. Зокрема, враховуючи особливу небезпечність забруднення лісу хімічними та радіоактивними речовинами, виробничими та побутовими відходами, стічними водами, доцільно такі забруднення віднести до загально небезпечних способів знищення чи пошкодження лісових масивів, за застосування яких передбачена кримінальна відповідальність.

2. Слід посилити відповідальність за незаконну порубку лісу, для чого необхідно уточнити кваліфікуючі ознаки (систематичність здійснення порубки), передбачити більш суворі санкції для службових осіб, які сприяли здійсненню незаконних порубок чи організували їх.

3. Вважаємо, що санкції за адміністративні проступки у сфері природоресурсного законодавства необхідно підвищити та встановити посилену відповідальність за повторне скоєння адміністративного правопорушення [2].

Список використаних джерел:

1. Юридична відповідальність за порушення природоресурсного законодавства України : монографія / О. Б. Німко, Н. В. Бондарчук, Р. Д. Ляшенко [та ін.] ; під заг. ред. О. Б. Німко. – Житомир : ЖНАЕУ, 2016. – 208 с.

2. Бондарчук Н. В. Актуальні питання юридичної відповідальності за порушення природоресурсного законодавства / Н. В. Бондарчук // Наукові читання – 2014 : наук.-теорет. зб. / ЖНАЕУ. – Житомир : ЖНАЕУ, 2014. – Т. 2. – С. 16–18.